

06.09.2023
Українська мова
8 клас
Стрембицька Л.А.

Розвиток мовлення №1. Повторення відомостей про мовлення, текст, стилі, жанри й типи мовлення; засоби міжфразового зв'язку в тексті

Мета: повторити відомості про мовлення, поглибити вивчене про види мовленнєвої діяльності та текст; розвивати вміння розрізняти види мовленнєвої діяльності, складати з великого тексту пам'ятку; виховувати культуру мовлення.

Мовлення, яке ми чуємо, доволі різноманітне. Це і розмовно-побутове спілкування, і місцевий говір, і дискусія в науковій лабораторії, виступи на радіо й телебаченні. Звичайно. Мовлення людей залежить від рівня культури мовців, від мети спілкування, ситуації, в якій воно відбувається.

Літературну мову ми вивчаємо у школі, оволодіваємо нею, читаючи книги. Це мова освіти, офіційно-ділових паперів, науки, художньої літератури та культури.

До основних рис літературної мови належать словникове багатство і розмаїтість виразів, загальноживаність, обов'язковість їх норм. Норма літературної мови – це взірць, сукупність правил уживання в мовленні слів, їх форм, виразів. Існують правила вимови слів, їх наголошування, написання, за певними правилами будуються словосполучення і речення. Спілкуватися літературною мовою – це говорити відповідно до загальноприйнятих правил довідника.

1. Від чого залежить мовлення людей?
2. В яких ситуаціях необхідно послуговуватися літературною мовою? Наведіть приклади.
3. Які риси літературної мови відрізняють її від побутового мовлення або місцевої говірки? Складіть ї розіграйте діалог за ситуацією, зображеною на малюнку.
4. Як ви розумієте поняття норма літературної мови?

Види мовленнєвої діяльності

Аудіювання	Читання	Говоріння	Письмо
Уміння сприймати на слух висловлювання і	Уміння читати тексти мовчки і вголос із достатньою	Уміння грамотно складати власні висловлювання на певні теми з	Уміння грамотно передавати думки, певні висловлювання,

розуміти його	швидкістю, розуміти зміст прочитаного	дотриманням правил спілкування	дотримуючись правил написання слів і вживання розділових знаків
---------------	---	--------------------------------------	--

Розгляньте таблицю. Підготуйте зв'язну розповідь про стилі мовлення.

Запам'ятайте, слово стиль складається із п'яти букв, так само є п'ять основних стилів мовлення: розмовний, науковий, офіційно-діловий, художній, публіцистичний.

Стилi мовлення

1. Висне над селом із просторів неба місяць зеленорогий. Собор стоїть у задумі один серед тиші, серед білої акацієвої ночі. Уночі він молодіє. Зморщок часу не ньому не видно, він мовби повертається до козацької молодості. **ХУДОЖНІЙ**

Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність, вживає заходів для повернення в Україну культурних цінностей народу, які знаходяться за її межами. **ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИЙ**

3. Наш народ нізвідки на свої землі не приходив, він був тут завжди. Історія українського народу велика, героїчна, хоч і не завжди його дорога була широка – часом звужувалася. а часом просторіла. Він падав і знову підіймався, він боровся, оборонявся, будував фортеці й міста, орав ниви. **ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ**

4. Фундаменти Андріївської церкви заглиблено на 14 м, що дало змогу двоповерховий будинок-стилобат оснастити допоміжними приміщеннями. У плані Андріївська церква – хрест із кінцями різної довжини: вісь на сході – заході – 13 м, на півночі – півдні – 15 м. Висота церкви – 47 м, стилобата – 15 м, діаметр бані – 10 м (З довідника). **НАУКОВИЙ**

5. Ми довго шукали поміж вусатих, озброєних мечами і списами дядьків, що сиділи на конях, оту князеву дружину.

- Вона десь, видно, позаду, - врешті вирішив Ванько.

Сонька не була б Сонькою, коли б не заперечила:

- І зовсім не позаду! Вона вдома залишилася: князеві борці варить (Із журналу). **РОЗМОВНИЙ**

Запишіть словосполучення в такій послідовності стилів мовлення: а) розмовний; б) науковий; в) офіційно-діловий; г) публіцистичний; г) художній.

Спитаймо бабусю, єднальні сполучники, двотижневий термін, заради перемоги добра, краплиста роса, пречудовий настрій, складносурядне речення, порядок денний, об'єднаймося задля перемоги, зелене море трав, купити цукерочок, паралельні прямі, здійснювати відповідну перевірку, бережіть собори душ, ягоди зашарілися.

Розмовний	Науковий	Офіційно-діловий	Публіцистичний	Художній
<i>Спитаймо бабусю</i>	<i>Єднальні сполучники</i>	<i>Двотижневий термін</i>	<i>Заради перемоги добра</i>	<i>Краплиста роса</i>
<i>Пречудовий настрій</i>	<i>Складносурядне речення</i>	<i>Порядок денний</i>	<i>Об'єднаймося задля перемоги</i>	<i>Зелене море трав</i>
<i>Купити цукерочок</i>	<i>Паралельні прямі</i>	<i>Здійснювати відповідну перевірку</i>	<i>Бережіть собори душ</i>	<i>Ягоди зашарілися</i>

Якщо ви правильно виконали завдання, з других букв перших записаних слів складеться початок прислів'я: «**Прудка вода берег** руйнує».

Користуючись таблицею, підготуйте зв'язну розповідь про типи мовлення.

Запам'ятайте, слово **тип** має три букви, значить є три типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

Типи мовлення		
Розповідь	Опис	Роздум
<i>У висловлюванні говориться про дії особи, про події, що відбуваються з особою або предметом</i>	<i>У висловлюванні говориться про ознаки, властивості особи, предмета або явища</i>	<i>У висловлюванні говориться про причини та наслідки дій, порушується певна проблема, робляться відповідні висновки</i>

Домашнє завдання: Запишіть 5 речень тексту наукового стилю.